

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

DZIENNIK CZĘSTOCHOWSKI

A DĄBROWSKIEGO. Cena 3 kop.

Polświ
m

GEN
na cież
Rok
Pół
Kw
Miesięcznik

stracji Częstochowa Aleja II № 88, telefonu № 50, es telegraficzny „Dziennik-Częstochowa”.
w dni powszednie od godz. 5-ej do 7-jej wieczorem.
nie do godz. 6-jej wieczorem, w niedziele i święta
Rekopisy bez zastrzeżenia nie zwracają się.
Częstochowie przyjmuje księgi: p.f. J. Nowicki i S-ka.

CENA DROBNIENIA:
Za jeden wiersz lub jego miejsce na I-zej stronie 80 k., na IV-jej 10 k.
Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k.
Nadsyłanie za wiersz 50 kop.
Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz

Reprezentantem
„Dziennika Częstochowskiego” na Sosnowiec i Zagłębie Dąbrowskie jest
Wacław Badurski
Sosnowiec, hotel „Warszawski”.

Nagródzony złotymi medalami zagranicą i w Warszawie.
Zakład Fotograficzny
Stan. Trzeńskiego z Warszawy.
otworzony w CZĘSTOCHOWIE.
ul. Marii Panny № 62 (Aleja III).
przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie postępu sztuki wchodzące.
Zakład otwarty codziennie od godz. 10 rano do 5 po południu, w niedzielę i święta od godz. 12 do 3 po południu. 946—1-1

Zarząd tymczasowy
Czest. Tow. Wzajemn. Kred.
dla przemysłu i handlu
podaje do ogólnej wiadomości, że rozpoczął przyjmowanie zapisów na członków Towarzystwa, oraz wniosków 10 proc. na kapitał obrotowy. — Biuro Zarządu mieści się:
ul. Aleja dom Lerner'a № 20.
przy mieszkaniu adw. W. Go Bezego i otwarte jest codziennie od godz. 10 rano do 3 po południu. 956—30-1

Szanowny Panie Redaktorze!
Lekarz-Dentysta M. Grejniec
Czerwiec, plom. 10 s. 10, ul. Karłowicza 10, 10 rano do 8 wiecz. w sobotę i w niedzielę w domu.
ul. Ajsja № 8, dom p. Rygóckiej.

Kalendarzyk.
1. 1 Listopada.
Imiona chrześcijańskie: dziś Wszystkich Świętych, jutro Dzień Zaduszny, Jerzego.
Imiona słowiańskie: dziś Warcisława, jutro Wymira.
Wschód słońca g. 6 m. 56, zachód g. 4 m. 30.
Daty historyczne: 1894. Zgon Cesarza Aleksandra III w Lidwji.

Pomniki na Jasnej Górze.

Najdroższym dla serca polskiego pomnikiem, wzniesionym ku czci ludzi zmarłych, jest na Jasnej Górze skromny, ale przez to tem cenniejszy, pomnik bohatera polskiego, księdza Augustyna Kordeckiego.
W dniu wspomnień, który dziś świat chrześcijański obchodzi, mają ten wielkiego ducha, tu w Częstochowie, najpierw nam w pamięci staje i jego czyn gigantyczny — opór Szwedom w r. 1655 — serce podnosi. We wzmiance przeto poświęconej pomnikom zmarłych, a na Jasnej Górze ustawionym, pierwsze miejsce pomnikowi temu się należy.
Jestto wreszcie z historycznych pomnik najkrośniejszy, wystawiony w roku 1859 na lewną stronę Jasnogórskiej; drugie miejsce we wzmiance niniejszej przypada kamieniowi marmurowemu w „Janitorium”, przed podwojniami do kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej,

pod którym urządzono wspólny grób dla szczątków członków Zakonu Paulinów Jasnogórskich i dobroczyńców klasztoru, a nad którym umieszczono tablicę z napisem:
„Na pamiątkę pochowania kości Księży Braci i Dobrej Woli Zakonu S-go Pawła i Puśtelnika, d. 10 października 1836 r. na tem miejscu”.

W tymże „Janitorium” mieści się drogi pomnik ufundowany przez Władysława z Kurozwęk Męcińskiego w r. 1669 ku czczeniu Władysława Męcińskiego, jezuitę, w r. 1601, misjonarza w Indiach i Japonii, a powieszono w Nagasaki 1663 r.
Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej zawiera pięć pomników:
1) Stanisława z Warszawy Warszuckiego, kasztelana krakowskiego, ustawiony w roku 1684.
2) Żony poprzedniego Heleny z księżat Wiśniowieckich Warszuckiej.
3) Jana Kiemensa hrabi z Ruszycze Braniczkiego, który zginął w wojnie ze Szwadami w r. 1657.
4) Stanisława Józefa Krajewskiego, preesa gubernialu dochowego, zmarłego w roku 1690.
5) Zygmunta Grudzińskiego, zmarłego w r. 1860, wzniesiony przez matkę.

Pod kaplicą św. Pawła, znajduje się grób rodziny Denhoffów, kaplica więc stanowi pomnik tej rodziny, ufundowany w r. 1672 przez Władysława Denhoffa, wojewodę pomorskiego.
W kaplicy obecnie Matki Boskiej Kudeńskiej znajdują się sporny grobowiec czy pomnik z marmuru i alabastru, a poświęcony fundatorowi tej kaplicy, która przedtem sła nazwę Pana Józefa Nżymarkowa, b. s. Aniołów Stróżów. Według jednych, mekny on pomnik wzniesiony na d. 10 października lub sierpnego, hetmana polnego, zm. w r. 1667, według zaś innych dla księcia Stanisława Jabłonowskiego, ale którego, czy wojewody ruskiego, zm. w r. 1702, czy wojewody rawskiego, zm. w r. 1822, czy też Stanisława Wincentego, zm. w r. 1756 — ściśle niewiadomo. Kronika klasztoru wspomina, że kaplica sbudowana była w r. 1639, a nieco później wymurowana przez Lubomirskich, odnowiona zaś w r. 1740 kosztom książąt Jabłonowskich; według więc dat, prawdopodobnie pomnik poświęcony został Stanisławowi Jabłonowskiemu, wojewodzie ruskiemu, ur. w r. 1634, a zm. w r. 1702.
Jerzy Lubomirski, ur. w r. 1616, znany jest w historii jako rokoczanin za Jana Kazimierza, zmarł w r. 1667 we Wrocławiu, wapiłiem jest tedy bardzo, aby dlań pomnik na Jasnej Górze ustawiono, a drugiego Lubomirskiego o imieniu Jerzego do końca XVIII wieku historia nie zna.

Do pomników też zaliczyć należy bramę króla Stanisława Augusta, na której umieszczono w marmurowej płaskorzeźbie popiersie Poniatowskiego, z napisem wokół: „Stanislaus Rex Pol.”.
Właściwie przeto na Jasnej Górze, o ile pomnik sporny, poświęcony został istotnie Stanisławowi Jabłonowskiemu, wojewodzie ruskiemu, znajdują się cztery tylko pomniki mężów historycznych: Kordeckiego, Warszuckiego, Jabłonowskiego i Poniatowskiego. Tymczasem uświadczone to miejsce nadaje się, aby ozdobiono je pomnikami wszystkich bohaterów i wielkich ludzi z przeszłości polskiej. Tu bowiem lud nasz, setkami tysięcy Jasną Górę zwiedzający, oprócz utwierdzania się w Wierze, mógłby pogładowo uczyć się historii.
Zapracowano projekt wzniesienia pod

Jasną Górą pomnika Mickiewicza, mogłyby tu z czasem stanąć również pomniki, czy w monumentach, czy w płaskorzeźbie, wszystkich godnych synów naszej Ojczyzny.

Zależy to tylko od silnego poparcia przez cały kraj takiego zapoczątkowania.
Niechajby na Jasnej Górze, czy wreszcie pod Jasną Górą utworzono choćby tak poetyczny Pantheon, jaki urządzono w postaci historycznych w parku Jordana w Krakowie, a mury klasztorne ozdobiono poszereżkami królów na wzór słynnego podw. c. przy ulicy Danilowiczowskiej w Warszawie — byłoby to z patriotycznego punktu widzenia dla tem wielkiej doniosłości.

Gdyby się nad tą sprawą zastanowili wszystkie pisma nasze, jesteśmy pewni, że ich życzliwość dla sprawy wystąpienie, pobudziłoby całe społeczeństwo polskie do utworzenia takiego dzieła. Prosimy!

Z pism i gazet.

P. A. Sygietyński w „Przełomień” z dnia 30 b. m. zamieszczył piękny artykuł wstępny, poświęcony rocznicy konstytucji rosyjskiej, w którego zakończeniu czytamy:

„Dzisiaj tedej rocznica tego dnia wielkiego a zarazem osobliwego — dnia, który jest początkiem światła niedość i ciemności strasznych.”

Jakże go uczcić? Radością czy żałobą... I radzić byłaby usprawiedliwiona, bo konstytucja trwa, zawieszona w przestrzeni i czasie, jak idea, która do zycia na wieki powołano, lecz i żałoba byłaby słuszną bo pozbawiono życia tysiące i tysiące jednostek, bo zabrano niemiloserdnie mężów rozum, a żony mężom, dzieci rodzicom, a rodziców dzieciom, bo zawieszono jawą ludzkie, bez których życie jest ironją i igraszką losu.

Leż, kto wie, kto przewidzieć zdoła, jakie ofiary z życia ludzkiego czy wolności osobistej poświęcą się za sobą radość, jaką karą i pokutą ludźmi samowoli obłożyły żalobą?

Więc czemu uczcić dzień, którego rocznica przypada dziś w udziale nam, szczęśliwie pozostałym — przy życiu i cieszącym się względą wolnością osobistą?

Biurokracja nie przewidziała wypadków na dzień dzisiejszy; niema rozporządzenia odpowiedniego ani na formę radości, ani na formę żaloby.

Jedyna zatem — uczcić dzień ten milczeniem uroczystym, które, acz zawsze dwuznaczne, jest też i zawsze wymowne, bo wyraża duszę, skupiającą się w sobie przed czynem i do czynu.”

Feljetonista „Gazety polskiej”, p. Z. D. kończy tak swoje uwagi:
„Rok minął i oplakany byłby ścisły rachunek, ściśle zastanowienie wszystkich jego wydarzeń, splatających się w łańcuch, pełen grozy...”

Bilans mamy zresztą przed oczami. Oto wychodzą na ulice. Październikowy dzień smutny i szary, jak ten szypel żołnierza sprawującego wartę.

Bagnet ostrej polskiej mi przed oczami, słyszysz tykot naderżającego patrolu, spostrzegam, jak chłopiec z pługą gazet w zanadrzu kryje się z pośpiechem do najbliższej bramy, widzę, jak przechodzień odruchowo sięga do kieszeni, aby sprawdzić, czy ma przy sobie legitymację...
I przypomina mi się nagie „obywatel” z

Bazar Krajowy w Krakowie,
Główny Rynek r. 28.

Poleca na obecny sezon jesienny i zimowy
po cenach fabrycznych stałych (wyroby galicyjskie),
Zaszczenie zaopatrzone na ubrania męskie,
skład sukna i kortów

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy bud. cen. kosciołow, jako też i każde roboty w zakres rzeźbiarstwa wchodzące, od najwytworniejszych do najwykwalifikowanych, wykonawców, ze wszystkich krajowych i zagranicznych, od najwspanialszych kamienia i drzewa. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty sztukatorskie. Zakład podjęmie się wykonywać roboty w młotowniach, Informacje, rysunki i kosztorysy na każde żądanie darmo, sway, przywieźć.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-HamienniarSKI
Kruszyński i Proszowski w Częstochowie,
ul. III, dom własny.

WASZYNGTON, 31 TAP. W roku 1904 Roos ewelt przyobiecał wprowadzenie na wyspach Filipińskich instytucji reprezentacyjnych, jeżeli spokój na Filipinach przez dwa lata nie zostanie zakończony.

Obecnie Roosevelt nazaczył wykonanie przyrzeczenia na 14/8 roku przyszłego, w którym to dniu odbędą się wybory powszechne na Filipinach.

TOKIO, 31 TAP. W miesiące pauzy ogólnej zadowolenie z powodu odpowiedzi rządu waszyngtońskiego w sprawie ruchu antyjapońskiego w Kalifornii. Obecnie konflikt amerykańsko-japoński uważa można za miniony.

Katastrofa na morzu.

OSTENDA, 31 TAP. Parostatek „Gemanant” należący do bremenskiego Towarzystwa Żeglowni, wyszedł 25 b. m. z Antwerpii zderzył się z drugim nieznanym statkiem czteromasztowym i dymiąszym przebiecia w paru miejscach, poszedł na dno. Utonęło 123 ludzi, znajdujących się na pokładzie. Ocalał jeden tylko palacz okrętowy, któremu udało się uchwycić na odłamku okrętu i został przewieziony na łódce rybackiej do Ostendy.

Zamknięcie uniwersytetu.

MOSKWA, 31 TAP. Z rozporządzenia rektora uniwersytet moskiewski zamknięty zostaje do 20 listopada r. b.

PETERSBURG, 31 TAP. Rada profesorów uniwersytetu z powodu wiecu studenckiego w d. 29 b. m., zwróciła się wczoraj do studentów z oświadczeniem, w którym wskazano, że wiec był zwolany bez zezwolenia rektora, przez co dopuszczono się wykroczenia przeciwko przepisom o zebraniach studenckich. Rada profesorów uprzedza studentów, że w razie powtórzenia się wykroczenia, rada znaleźć się może w konieczności zamknięcia uniwersytetu.

PETERSBURG, 31 TAP. Z powodu nielegalnych wieców uniwersytet zamknięto do dnia 12-go listopada r. b.

Stracenie.

PETERSBURG, 31 TAP. Dziewięć osób aresztowanych z liczby uczestników zbrojnego napadu w ul. Fonarnej na kasjera banku wodej, którzy to aresztowani podali się, jak następuje: Sergiej, Icko Habinowicz, Eugenia,

Eichenbaum, Iwan Miszel, Aleksander Koczetkow vel Rozenberg, Iwan Tołmaczew, Sergiej Gołubiew i Paweł Dorofiejew — skazani zostali przez sąd połowy na śmierć. Wyrok wykonano.

Sprawca rabunku zbrojnego w sklepie spożywczym Wasyli Toporikow vel Solowiew z wyroku sądu połowego stracony.

Pięcioro ludzi, którym dowiedziono że chcieli rzucić bombę, a mianowicie Wiaćszelawa Tubelewicza, Anastazję Mumalewa, Annę Wenediktownę oraz szeregowców: Konstantego Własowa i Aleksiego Spatowa — kronsztacki czasowy sąd wojenny skazał na stracenie. Wyrok wykonano.

Sensacyjna wiadomość.

NEW-JORK, 31 Tel. wias. Dziennik „Sun” podaje sensacyjną wiadomość, że Anglia, Francja i Włochy zawarły konwencję wojskową, która atoli ma wejść w życie dopiero po wygaśnięciu trójprzymierza. Nowa ta kombinacja polityczna przyszła do skutku, dzięki energicznemu staraniu króla Edwarda, a znajduje poparcie ze strony Hiszpanii, Portugalii i Stanów Zjednoczonych.

ZEGARKI

Polecamy
Zegarki
„OMEGA”
które dają rezultaty dotąd przez żadne inne zegarki nieosiągnięte.

Reprezentantem
na **Sosnowiec** i okolice
jest
J. Fürstenberg
który ma bogato zaopatrzone sklepy w zegarki „OMEGA” złote, srebrne i z różnego metalu, po cenach fabrycznych, przy ulicy
Medrzejowskiej.

Zegarki „Omega”

Józef Siermontowski.
Fabryka Wyrobów CUKIERNICZYCH,
Kraków, ulica Bracka L. 7. Telefon 498.
Poleca: Najlepsze cukry, Herbatniki, Pierniki.
Karmelki.

941—10-2

PRACOWNIA KOLBER WATOWYCH
od najtańszych do najwykwintniejszych.
Własnego wyrobu: wata wełniana naturalna, a nie sztuczna, bawełniana, biała i czarna.
Sprzedaż tkanin fabryki „La Czentochoviennne” i innych.
pod firmą **M. WICHURA** Częstochowa,
II Aleja, pod Teatrem. 978—3-1

NOWO ZAŁOŻONY!
Telefon 518. Telefon 581.

J. Wyk
OPTYCZNE WYROBY
Katowice, ul. Jana 15.
SPECJALNOŚĆ:
Dokładne wykonanie szkła, przepisanych przez lekarza.
Naprawa źle ustawionych szkieł.
Najnowsze fasony binokli i okularów.
Bogato zaopatrzone sklepy w optyczne nowości i fotograficzne artykuły.

973—3-1

Dentysta Szatensztein
pombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu, sztuczne zęby bez podniebienia.
Sosnowiec, ulica Targowa.

Urobie ogłoszenia.

Dobrych koźlarzy
do noszenia cegły na akord poszukuje. Przedsięb. Bud. Allert & Buble. 989-1-1.

Do szkoły Z. Wigurskiej
potrzebny nauczyciel
niemieckiego języka.
992-2-1.

Poszukuje
młodzieńca znającego język niemiecki do konwersacji w godzinach wieczorowych z pensją rub. 10 miesięcznie, oraz z całodziennym utrzymaniem.
991-2-1. Surowiecki—Poraj.

Zgubiono paszport
wydany przez wójta gminy Brzeźnica, pow. nowo-radomski, na imię mieszkańca Częstochowy Franciszka Kopińskiego. Złożyć w magistracie. 993-3-1.

Zgubiono paszport
wydany na imię Szymona Lenyczkiego, wydany przez mag. m. Częstochowy. Znalazca zechce złożyć w magistracie.

Ogłoszenie.
Kto 5—15 rubli bez ryzyka i wydatków codziennie zarobić zechce, raczy podać adres: Konst. Eisele Stuttgart, Rotestr. Deutschland.

Zakład Bednarski
Konstantego Szymy
w Częstochowie.
Wykonują roboty fabryczne i prywatne jako to: różnego rodzaju ładzie, okrągłe, owalne i inne wyroby w zakresie tego fachu wędzące. Wykonanie staranne i sumienne. Na życzenie składam pochwalne świadectwa fabryk.
Jest potrzebny czeładnik.

Ostrzeżenie
Ninijszem zawiadamiam, że wksli z podpisem „Apolonia Lubczyńska” nie podpisywałam i takowe, jako nie moje nie będą przemnie płacone.
Apolonia Lubczyńska

Zgubiono
książeczkę paszportową wydaną przez magistrat m. Częstochowy Szymonowi Epsztajn.

Szkola Muzyczna
Wskazówki pedagogiczne, kontrpunkt dla nauczycielek-pianistek pragnących udzielać lekcji, a nieposiadających praktyki nauczycielskiej. 990-2-1.

Pracownia artystyczna
rzeźbiarsko-sztukatorska, wykonywa w różnych stylach szczegóły zdobnicze do kościołów, domów i pokoi. Wyrób w cemente, terrakocie, gipsie itp. Rysunki na życzenie. Ceny przystępne.
Stanisław Ryżek,
ul. św. Barbary 8.
617—52-1

Były uczeń 8-jej klasy gimn.
poszukuje korepetycji
lub innego zajęcia. Wiadomość w księgarni „Nowicki i Sp.”

Gwarantuję za skutek. ● Ważne i dla niefach. kupców.
Próbne lekcje gratis. 989—3-2

Kurs wieczorowy poliroczny od 5-go Listopada.
Buchalterja podł. wszel. system., koresp. języki obce, prawo handl., nauka o wekslu, historia handlu i ekon. pol. Stenografia polska, rosyjska, niemiecka. Wszelkie czynności kantorowe, rachunkowość handlowa. Potrzeba jeszcze kilka osób do kompletu. Zgłaszać się piśmiennie lub osobiście od 8—9 w.
Hotel Victoria № 11.

Wydawcy: F. B. Wilkoszewski i W. Mendzian.

Drukarnia F. D. Wilkoszewskiego w Częstochowie.

Redaktor: Wł. Rowicki.